اين صفحه براي كساني نوشته مي شه كه قصد دارند از كامپيوتر و ويندوز بيشتر بدونن و با دستورات جالب و پنهان ويندوز آشنا شوند و در برنامه هايي مانند ويندوز تغييرات ظاهري ايجاد كنند طوري كه در نظر ديگران جالب باشد، ديگران را سر كار بگذارند و راههاي ديگري براي انجام كارها ببينند. ما در تمام نوشته هاي آتي اين ستون فرض را بر اين مي گذاريم كه شما Microsoft Windows XP داريد. در ويندوز XP، يكي از بهترين ابزارهايي كه در دست شماست، همان صفحه مشكي Command prompt است. در ويندوز XP دو نوع DOS وجود دارد. يكي cmd.exe و ديگري command.com كه cmd.exe براي كارهاي ما مناسبتر است و كليک روي دگمه Start و انتخاب All programs و انتخاب Accessories و سپس كليک روي prompt Command نيز همين را باز خواهد كرد. (راه مناسبتر: دگمه ويندوز كيبورد را به همراه تغيير رنگ صفحه•حرف R فشار دهيد، تايپ كنيد cmd و Enter كيبورد را فشار دهيد). مشكي خط فرمان: كافي است روي آيكوني كه بالا سمت چپ خط عنوان صفحه Command prompt وجود دارد كليک كنيد و روي Properties كليک كنيد. حالا از انتخابهاي بالاي پنجره باز شده روي Colors كليک كنيد و رنگهاي مورد نظر خود را انتخاب كنيد. نتيجه را در همان پايين به صورت preview مشاهده خواهيد كرد. راه حل ديگر استفاده از دستور color است. اين دستور دو پارامتر خود را كه به ترتيب نشان دهنده رنگ زمينه و نوشته هستند به طور به هم چسبيده دريافت مي كند. براي مشاهده كد رنگها از دستور color/? استفاده كنيد. به عنوان مثال دستور color fc رنگ زمينه را سفيد و رنگ نوشته را قرمز خواهد گذاشتن اسم (عنوان) براي صفحه Command Prompt: با استفاده از دستور title مي•كرد. توانيد نام يا نوشته مورد نظر خود را در نوار عنوان (title bar) بالاي صفحه prompt command نمايش دهيد. استفاده از اين دستور بخصوص در Batch file نويسي توصيه مي شود. كافي است كه عنوان مورد نظر خود را بعد از دستور title وارد كنيد. مثلا: Title In تغيير قالب Prompt: دستور Prompt كه از قديميترين دستورات DOS•the name of God است هنوز هم فعال است و با زدن آن مي توانيد به راحتي به قالب مورد نظر دست پيدا كنيد. به عنوان مثال دستورات زير را امتحان كنيد (براي بازگشت به حالت عادي كافي است تايپ كنيد prompt و Enter كنيد.): Prompt $t :فقط ساعت فعلي را به جاي اسم و مسير فايل نمايش خواهد داد Prompt I Hacked you $V $_On $D @ T_PG Prompt Hacked by me @ $T $G :?/ براي مشاهده راهنماي اين دستور · استفاده از دستور ShutDown: با اين دستور مي توانيد هر كار مربوط به Shut down از Log off user گرفته تا تنظيم ساعت براي خاموش شدن كامپيوتر، خاموش كردن كامپيوتر فرد ديگري و ... را انجام دهيد. براي استفاده از اين دستور اسم كامپيوتر را بايد بدانيد. اگر قصد خاموش يا ريست كردن كامپيوتري كه پاي آن نشسته ايد را داريد ولي اسم آنرا نمي دانيد، به سادگي به System در كنترل پنل برويد (قابل باز شدن از طريق كليک راست روي computer My و انتخاب Properties و يا باز كردن Control Panel و اجراي System) حالا اسم كامپيوتر را مقابل نوشته Full computer name مي بينيد. براي تغيير نام كامپيوتر هم مي توانيد روي دگمه Change در همان پنجره كليک كنيد. حالا كه اسم كامپيوتر را مي دانيد، از اين دستور به اين شكل بامزه استفاده كنيد:
shutdown -r -m \\esme-computer -t 300 توجه كنيد كه به جاي esme-computer بايد همان اسم كامپيوتر را قرار داد و دو علامت \\ بايد باقي بمانند. "r" به معني restart است. مي توانستيد از "l" و "s" به ترتيب مخفف Logoff و Shutdown به جاي "r" استفاده كنيد. عدد ٣٠٠ بعد از t به اين معناست كه عمل restart بعد از ٣٠٠ ثانيه انجام شود. اضافه كردن c به دستور بالا به شما اجازه مي دهد نوشته دلخواه خود را نيز روي صفحه به نمايش بگذاريد: shutdown -r -m \\hafoo -t 300 -c "Khodahafezetoon!!!" با زدن دستور زير مي توان عمل دستور shutdown را تا قبل از سپري شدن زمان t لغو كرد: shutdown -a و در نهايت مي توان با دادن دستور زير صفحه گرافيكي مخصوصي را باز كرد كه همين گزينه ها را دارد: shutdown -i اضافه كردن منفي f قبل از منفي m اين حسن را دارد كه به برنامه هاي در حال اجرا دستور مي دهد بدون دادن پنجره هشدار خود را ببندند. همه دستورات بجز حالت logoff اگر قسمت منفي m و اسم كامپيوتر حذف شود كامپيوتري كه پاي استفاده از SFC: برنامه•آن نشسته ايد را در نظر مي گيرند و كار را انجام مي دهند. SFC كه نام آن مخفف System File checker مي تواند فايلهاي حفاظت شده ويندوز شما را چک كند و از سلامت و حضور آنها مطمئن شود. ساده ترين راه استفاده از آن تايپ كردن sfc /scannow در خط فرمان است. اين برنامه مي تواند فايلهاي خراب يا مفقود شده را از روي سي دي ويندوز شما به سيستم بازگرداند. (اگر اشتباهي فايلي را پاک كرديد يا صدمه اي به سيستم زديد، در ويندوز XP ما System Restore را به جاي اين برنامه به شما پيشنهاد مي كنيم كه در Start -> All programs -> Accessories -> System tools قرار دارد. اين برنامه سيستم شما را به تاريخي كه مي دهيد باز مي مشاهده مشخصات سيستم با استفاده از Systeminfo: با اين دستور اطلاعات•گرداند.) جالبي از قبيل اينكه اين كامپيوتر چه مدت است كه روشن بوده است (System Up Time)، مقدار حافظه فيزيكي و مجازي خالي، تاريخ و ساعتي كه ويندوز روي اين سيستم نصب شده

است، تعداد CPUها و سرعت آنها، اسم كامپيوتر، تنظيمات Time Zone و زبانها، به روزرسانيهاي انجام شده به روي سيستم و اينكه متعلق به كدام Service Pack ويندوز بوده اند و اطلاعات كاربردي ديگري را مي توان به دست آورد. اين دستور با سوئيچ s/ مي تواند براي گرفتن همين اطلاعات از يک كامپيوتر ديگر نيز به كار رود! براي اطلاعات بيشتر مي توانيد مطابق معمول برنامه هاي خط فرماني از سوئيچ ?/ استفاده دستورات Tasklist و Taskkill ، دستور•كنيد. مخصوص مديران سيستم و حرفه اي ترها: FSUtil، دستورات SC، WMIC،SchTasks و AT را ببينيد. برخي از قسمتهاي اين نوشته ها ممكن است از سرويسهايي استفاده كنند كه آنها را نصب نكرده باشيد. بهتر است از add/remove <-Control panel programs-> add/remove windows components همه چيز را علامت بزنيد. (بخصوص سرويس Fax ويندوز XP احتمالاً برايتان جالب خواهد بود كه با كيفيتي خوب Fax ارسال يا دريافت مي كند و براي اين كار تنها كافي است كه آن را نصب كنيد و سپس با استفاده از گزينه Print موجود در برنامه ها خواهيد ديد كه پرينتري به اسم fax داريد و با انتخاب آن و پرينت گرفتن به روي آن شماره فكس از شما پرسيده و فكس ارسال مي شود.) در ويندوز XP كنسولهاي متعددي براي تنظيمات وجود دارند. براي اينكه شما را كاملاً با اصول اين موضوع آشنا كنيم و خودتان بتوانيأ همه آنها را بيابيد، قصد داريم از روشي غير از روش ميانبر آنها را اجرا كنيم، اما بدانيد كه صرف زدن اسم اين فايلها كه پسوند msc دارند در قسمت Run (قابل دسترسي با فشردن همزمان كليدهاي ويندوز و R، يا از داخل منوي Start) براي اجراي آنها كافي است. ابتدا mmc را اجرا كنيد. براي اين كار كافي است در صفحه cmd تايپ كنيد mmc و Enter كنيد يا همين كار را داخل جعبه متن Run انجام دهيد. حال از منوي File انتخاب كنيد: Open. حال بايأ به آدرس مناسب كه فايلهاي داراي پسوند msc در آنجا منتظر ما هستند برويم. فايلهاي مناسب اين برنامه در داخل پوشه system32 داخل پوشه windows پيدا مي شوند كه معمولاً چنين آدرسي دارد: c:\windows\system32 حال علاوه بر پوشه ها، تعدادي فايل خواهيد ديد. از اسم و آيكون برخي از آنها طرز كار آنها را مي توانيد حدس بزنيد و از اين ميان حتماً با dfrg.msc آشنا هستيد كه وظيفه آن Defrag كردن هارددیسک شما است (آن را Open كنيد و ببينيد) و نيز Device manager را مي توانيد با devmgmt.msc باز كنيد. ما تمركز خود را روي دو فايل از اين فايلها يعني gpedit.msc و compmgmt.msc قرار مي دهيم كه شامل اكثر فايلهاي ديگر هم مي باشد ولي ديدن قسمت System Monitor از perfmon.msc را به شما توصيه اكيد مي كنيم. فراموش نكنيد كه بايد همه اين كارها را انجام دهيأ تا متوجه شويد و من به عمد هرگز در اين قسمتها عكسي قرار نخواهم داد تا شما را وادار به تجربه آنها كنم. از آنجايي كه mmc بيش از حد نياز يک كاربر معمولي قدرت دارد و با آن مي توان در فايلها تغييراتي ايجاد كرد، حال آن را ببنديد. بررسي خود را با Computer management آغاز مي كنيم و سپس انشاالله در قسمت آينده به Group Policy مي پردازيم. ما در اينجا توضيحاتي خلاصه مي دهيم، هميشه مي توانيد با كليک روي "؟" بالا سمت چپ صفحات و سپس كليک روي عناوين توضيحي در مورد هر عنوان بگيريد. Computer management را با تايپ كردن compmgmt.msc در جعبه متن Run و فشردن Enter اجرا كنيد. اين برنامه را مي توانيد از Adminestrative tools موجود در منوي Start (و شايد در All programs) پيدا كنيد. اگر Adminestrative tools را نداريد، روي لبه بالاي منوي Start كليک راست كنيد، انتخاب كنيد Properties و سپس به ترتيب Custumize و Advanced را پيدا كنيد و از پايين قسمت Start menu items، نمايش آنرا فعال فرماييد. حال كه Computer management را اجرا كرده ايد، كمي درباره آن براي قسمت System tools: o قسمت Event viewer: اطلاعات جالب و•شما توضيح خواهيم داد: در عين حال كاملي از پيامهاي مختلفي كه شما از سيستم خود گرفته ايد، از Crash گرفته تا اتصال به يا disconnect شدن اينترنت و مطلع شدن از كارهايي كه ويندوز انجام داده يا قصد انجام آنها را داشته است از ضبط كردن registry به نيت Backup تا تلاش براي به روز كردن ساعت كامپيوتر شما از روي سايتهاي ساعت روي اينترنت. قصد نداريم در مورد آن اينجا توضيحي بدهيم، با Double click مي توانيد اطلاعات بيشتري در مورد پيام بگيريد. استفاده اصلي آن هنگامي است كه به سراغ رايانه اي مي رويم براي تعمير نرم افزاري آن و قصد داريم مثلاً ببينيم از ديروز كه اين سيستم خراب شده بوده است چه برنامه هايي از آن Crash مي كرده اند و يا بخواهيم ببينيم ساير كاربران كامپيوتر ما چه مدت به اينترنت متصل بوده اند و ... o قسمت Shared folders: اين قسمت بستگي به ساختار سيستم شما دارد و دستكاري آن را زياد توصيه نمي كنيم. با فرض اينكه از NTFS استفاده مي كنيد (اگر نمي كنيد، اشتباه مي كنيد! با استفاده از دستور Convert به NTFS بپيونديد) پيشنهاد مي كنيم تعداد كاربران همزمان مجاز را بر حسب نياز از Maximum allowed به ١ يا ٢ كاهش دهيد. o قسمت Local users and groups: در اين قسمت كاربران و گروههاي تعريف شده روي رايانه خود را خواهيد ديد. اگر شما هم مثل خيلي از دوستان اهل ويندوز ٢٠٠٠ كه به سراغ XP آمده اند جاي خالي امكان تعريف كاربر از انوع Power users، Backup operators و مانند آنها را حس كرده باشيد و تعجب كرده باشيد كه چرا ويندوز XP در ظاهر اين امكانات را ندارد، از اينجا مي توانيد اين امكانات را در قسمت♣مورد استفاده قرار دهيد. توضيح بسيار خلاصه برخي از امكانات اينجا: users، با double click روي اسم يک كاربر و آوردن قسمت General مي توانيد اسم و مشخصات كاربر را تغيير دهيد. مربعهايي

که در قسمت General مي بينيد امکانات خوبي به در♣شما مي دهد که معناي آنها با دانستن مقدمات زبان انگليسي کاملاً مشخص مي شود. قسمت users، با double click روي اسم يک کاربر و آوردن قسمت Member of مي توانيد با Add او را به عضويت گروه ديگري درآوريد و يا با Remove او را از گروهي خارج کنيد. هر گروهي به وي امکانات خاصي مي دهد و گروه Administrators تمامي حقوق را به وي مي دهد که دادن آن به کسي بجز خودتان توصيه نمي شود. براي افزودن گروه، پس از کليک روي Add، روي Advanced کليک فرماييد و سپس با کليک روي Find now خواهيد ديد که ليست تمام گروههاي موجود روي سيستم را براي شما به نمايش در مي آورد و به شما اجازه مي دهد بدون حفظ بودن دقيق آن اسامي به هدف خود برسيد. توضيح گروهها را در قسمت Groups جلوي اسم گروهها يآ با Double click روي آنها مي توانيد ببينيد. راه ديگر اين کار استفاده از Add در منويي است که با Double click روي اسم يک گروه ظاهر مي شود. در اين حالت هم با کليک روي Find now خواهيد ديد که ليست تمام کاربران تعريف شده روي سيستم را براي شما به نمايش در مي آورد و به شما اجازه مي دهد بدون حفظ بودن دقيق دوستان علاقمند به شبکه از ديدن قسمت Profile که با♣آن اسامي به هدف خود برسيد. double click روي اسم يک کاربر در قسمت users ظاهر مي شود هم لذت خواهند برد و سايرين هم ممکن است از گذاشتن يک script براي ديگران لذت ببرند ;-) o قسمت Device قسمتmanager•:
همان Device Manager موجود در قسمت System از Control Panel است. o :Storage قسمت Disk defragmenter نيازي به توضيح ندارد، پيشنهاد مي شود هر از چند گاهي از آن استفاده نماييد. o قسمت Disk management: يکي از مهمترين قسمتها و بهترين راه براي Partition بندي، تغيير Partitionها، رفع مشکلات پديد آمده در Partition بندي و موارد مشابه است. اگرچه Diskpart قابل اجرا از درون cmd يا run بسيآر قدرتمند است، اما استفاده از آن دشوار است و استفاده از Fdisk هم به هيچ عنوان پيشنهاد نمي شود (هرچند که متاسفانه در اکثر آموزشگاهها به دليل ناآگاهي اساتيد کماکان Fdisk به عنوان تنها روش آموزش داده مي شود). اما نحوه استفاده از اين قسمت را به دليل کمي خطرناک بودن آن چندان توضيح نخواهيم داد و از کاربراني که تا اين لحظه نحوه کار با Fdisk يا Partition magic يا هيچ برنامه Partition بندي ديگري را نمي دانند، پيشنهاد مي شود در حضور استاد کار با آن را فرا بگيرند يا آن را روي يک Hard خالي اجرا کنند که اطلاعاتي را از دست ندهند. به جاي آموزش اين قسمت، به اين نکته اکتفا مي کنيم که از شما بخواهيم روي همه چيز از شکلها گرفته تا نوشته ها کليک راست Mouse کنيد تا به خوبي تمام امکانات را ببينيد. اگر فضاي خالي يا جاي خالي يک Partiton حذف شده روي هارددیسک شما موجود باشد نيز با يک کليک راست روي آن مي توانيد آن را به يک drive تبديل کنيد. o قسمت Libraries: با کليک راست روي اسم درايوها و انتخاب Properties مي توانيد تنظيماتي انجام دهيد که از مهمترين آنها مي توان به قسمت Security اشاره کرد که در آن مي توانيد حق استفاده، کنترل يا قسمت •Services andتغيير حقها را به کاربران بدهيد يا از آنها بگيريد.
applications: o قسمت Services: انواع سرويسها اعم از سرويسهاي فعال و غير فعال که به شما امکان فعال يا غير فعال کردن آنها، مشاهده سرويسهاي پيشنياز (سرويسهايي که بايد موجود و فعال باشند تا اين سرويس بتواند فعال شود)، مشاهده اطلاعاتي در مورد آن سرويس و امکانات ديگري مي دهد. o قسمت Indexing service: اگر اين سرويس روي فايلهاي شما اعم از Local يا فايلهاي مربوط به رايانه شما به عنوان يک web host نصب شده باشد مي توانيد از اينجا براي جستجو در آن يا مشاهده وضعيت آن استفاده کنيد. قسمت Internet information services: اطلاعات مربوط به سايت، ايميل، FTP و هر آنچه به اين سرويس مربوط از تنظيمات آن گرفته تا وضعيت فعلي آن است.